

Utlåtande 2010:49 RI (Dnr 123-276/2010, 332-2675/2008, 328-2752/2009)

Årsredovisning 2009 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Kommunfullmäktige: SISAB rörande förvaltning av utrustning, utl. 2000:12

Kommunstyrelsen: Hedersrelaterat våld – uppdrag

Kommunstyrelsen: Uppföljning av öppen fritidsverksamhet i Stockholm 2008

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

1. Årsredovisning 2009 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns, *bilaga 1*.
2. Redovisade avsättningar om 1 480,7 mnkr godkänns.
3. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2009 godkänns med hänvisning till vad som anförs i *bilaga 7* till detta utlåtande.
4. Delmålsavstämning av Stockholms stads miljöprogram godkänns i enlighet med vad som anförs i *bilaga 9* till detta utlåtande.
5. Uppdrag till Skolfastigheter i Stockholm AB rörande förvaltning av datakommunikationsutrustning, utl. 2000:12, upphör i enlighet med vad som anförs i detta utlåtande.
6. Finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad inklusive däri angivna ramar för total extern upplåning samt intern utlåning och borgensteckning för bolagen fastställs, *bilaga 11*.
7. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att förbereda en organisation för genomförande av samhällsorientering till nyanlända från den 1 december 2010.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

1. Älvsjö stadsdelsnämnd medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 0,4 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2009 års budget, *bilaga 2*.
2. Utbildningsnämnden medges budgetjustering för minskade nettokostnader med 8,2 mnkr. Medlen återförs till *Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationer* i 2009 års budget, *bilaga 2*.
3. Tidigare beviljade stimulansbidrag om totalt 29,3 mnkr för utbyggnad av särskilda boenden för äldre och personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning, inklusive hemlösa, återtas, enligt *bilaga 5*.
4. Nämnderna medges ombudgetering till 2010 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 54,5 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2010 års budget, *bilaga 10*.
5. Nämnderna medges ombudgetering till 2010 för ökade utgifter inom investeringsplanen med 60,0 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2010 års budget, *bilaga 10*.
6. Stadsledningskontorets uppdrag att kontakta Sveriges Kommuner och Landsting i syfte att uppmana dem att initiera en kommungemensam diskussion kring hur skyddet för unga som drabbas av hedersrelaterat våld ska utvecklas, dnr 332-2675/2008, anses fullgjort med hänvisning till vad som anförs i detta utlåtande.
7. Kulturnämndens uppföljning av Stockholms stads öppna fritidsverksamhet 2008, dnr 328-2752/2009, godkänns med hänvisning till vad som anförs i detta utlåtande.
8. Stadsledningskontoret får i uppdrag att utreda behovet av habiliteringsverksamheten för barn och möjligheten att utöka antalet platser till hösten 2010. Möjligheter till samordning med andra verksamheter ska utredas.
9. Tillstånd söks hos Kammarkollegiet för ändring av ändamålsföreskrifterna för stiftelserna Ingrid Fischers idrottsfond, Erik G Svanbergs stipendiefond, Ebbe Sandströms stipendiefond samt Anny och Fritz Branders stipendiefond på så sätt att möjlighet ges att dela ut stipendier, premier respektive understöd till såväl manliga som kvinnliga elever.

10. Tillstånd söks hos Kammarkollegiet för ändring av ändamålsföreskrifterna för stiftelserna Ebbe Sandströms stipendiefond, Sten Vigers stipendiestiftelse samt Anny och Fritz Branders stipendiefond på så sätt att möjlighet ges att dela ut stipendier till fler än en elev per år.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

I detta ärende redovisas stadens bokslut och budgetutfall med analys av nämndernas verksamhetsberättelser. Årsredovisning 2009 utgör underlag till stadens officiella redovisning över stadens verksamhet. Stockholms stads årsredovisning omfattar bokslutet för kommunkoncernen Stockholms stad samt uppföljningen av kommunfullmäktiges mål för staden. Årsredovisningen 2009 ska efter beslut av kommunfullmäktige tryckas. Den tryckta årsredovisningen kommer även att innehålla allmän information om staden, vilket detta ärende inte omfattar.

Uppföljningen av budget 2009 innehåller uppföljning av stadens budget för nämnderna, årets budgetjusteringar, ombudgetering till 2010 samt överföring av resultatenheter till 2010 m.m.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

Stockholm växer; vid årets slut var vi 829 000 stockholmare. År 2009 var ett framgångsrikt år för Stockholm trots den rådande internationella lågkonjunkturen. Stadens nämnder och bolag bedriver verksamhet som levererar god service till medborgarna och som vi kan vara stolta över. Stadens ekonomi är stark och solid. För första gången sedan stadsdelsnämnderna infördes 1997 redovisar alla stadsdelsnämnder överskott.

Priser som Sveriges Kvalitetskommun 2009, utnämningen till Europas första Miljöhuvudstad 2010 samt världens IT-smartaste stad – Intelligent Com-

munity of the Year – visar att Stockholm är en modern stad med hög kvalitet i verksamheterna. Vi har en stad som vi kan vara stolta över.

Andra priser Stockholm har fått är tidningen Internetworlds pris för bästa kommunwebbplats och stadsguide 2009, Episerver awards 2009 för bästa offentliga webbplats, SKL:s utmärkelse Tillgänglig resa 2009, andra plats i the European eGovernment Awards 2009 för e-tjänsten Jämför service, nominering till Guldlänken för Jämför service samt nominering till Sveriges IT-kommun.

Och inte bara utomstående uppskattar vår verksamhet. De brukarundersökningar som genomförts inom förskolan, vård- och omsorgsboenden, hemtjänsten, personer med funktionsnedsättning samt för stadsmiljö visar genomgående att stockholmarna är nöjda med den service och de tjänster som vi erbjuder.

Brukarundersökningarna och priserna är ett bevis på att det lönar sig att arbeta träget och målmedvetet varje dag med att utveckla och förbättra verksamheterna. Under året har Stockholm tagit ytterligare ett steg på vägen mot att uppnå Vision 2030, att vara en miljonstad i världsklass.

Stadshusalliansens omfattande stimulanspaket, Stimulans för Stockholm, skapar jobb. Stimulans för Stockholm är ett viktigt led i arbetet för att lokalt bromsa effekterna av lågkonjunkturen i världsekonomin. Vi tidigarelägger sammanlagt investeringar i nyproduktion av bostäder, infrastruktur samt klimatsmarta upprustningar av miljonprogramsområden, skolor och äldreboenden om 20 miljarder kronor för perioden 2009–2013. Stimulans för Stockholm beräknas ha genererat 1 500 externa arbetstillfällen under året.

Under 2009 steg arbetslösheten i Stockholm jämfört med 2008, men samtidigt fortsatte sysselsättningen i staden att öka, om än i långsammare takt. Under tredje kvartalet ökade antalet sysselsatta invånare med 1,6 procent eller 7 000 personer, i Stockholms stad, jämfört med motsvarande period 2008.

Trots en vikande arbetsmarknad fortsatte antalet boståndstagare att sjunka och var på den lägsta nivån sedan 1982. Stadens Jobbtorg utför ett viktigt arbete för att ge för personer med ekonomiskt bistånd ökade möjligheter att bli självförsörjande.

Med stolthet mottog vi under året beskedet om att Stockholm, som första stad, blivit utnämnd till Europas Miljöhuvudstad 2010. Det är ett bevis på stadens långsiktiga och målmedvetna arbete när det gäller miljönormer, vårt engagemang när det gäller ambitiösa åtgärder, fortsatta miljöförbättringar och en hållbar utveckling.

Bostadsbyggandet för ett växande Stockholm fortsätter. Under mandatperioden har hittills cirka 15 500 nya bostäder färdigställts. Som en följd av den vikande konjunkturen har bostadsbyggandet minskat. Trots konjunktursväng-

ningar är det nödvändigt att fortsätta arbetet med en långsiktig bostadsförsörjning. Genom Stimulans för Stockholm har vi därför bland annat tidigarelagt nyproduktion av bostäder och öppnat för lägre krav på medfinansiering av kommunala angelägenheter samt stimulerat hyresrättsbyggandet genom kraftigt sänkt tomträttsavgäld för nyupplåtelse.

Vision Järva 2030 fastställdes under året. Järvalyftet är en långsiktig investering som ska förbättra levnadsvillkoren i stadsdelarna kring Järvafältet. Genom medverkan från boende och samverkan med andra parter ska en positiv social och ekonomisk utveckling skapas.

Utmaningen att skapa en Life Science-profil i den nya stadsdelen runt Norra Station hålls ihop av Stiftelsen Vetenskapsstaden. Tillsammans med Solna stad, Stockholms universitet, KTH och KI arbetar vi med den nya stadsdelen och dess innehåll. Vår utmaning ligger i att hålla ihop arbetet mellan alla grupper och intressen och att skapa en attraktiv ny stadsdel för såväl boende som företagande och forskning. Stiftelsen Electrum utvecklas i nära samverkan med näringslivet och akademierna och Kistavisionen uppdateras.

En växande stad behöver en fungerande infrastruktur. Därför pågår en rad stora infrastruktursatsningar. Genom Förbifart Stockholm kommer framkomligheten på sikt att öka. Andra stora satsningar är Norra Länken, E18, Citybanan, Slussen, Spårväg City, Nord-/Sydaxeln och förlängningen av tvärbanan. Huvudfokus är att genomföra dessa infrastrukturprojekt med så minimala störningar i trafiken som möjligt.

Att Stockholm blev Sveriges Kvalitetskommun 2009 är mycket glädjande. Än mer glädjande är att juryn i sin motivering bland annat pekade på ”informationskanalen ’Äldre direkt’ och en väl fungerande valfrihet inom äldreomsorgen, som goda exempel på kvalitetsutveckling i kommunal verksamhet”. Priset som Sveriges Kvalitetskommun 2009 är ett gott betyg på den satsning vi har gjort under mandatperioden för att ge stockholmarna ökad valfrihet. Stadens medarbetare och entreprenörer har gjort ett fantastiskt arbete och är väl förtjänta av utmärkelsen.

Antalet stockholmare blev fler förra året, inte endast genom inflyttning utan även genom att många barn har fötts. Antalet familjer i behov av förskoleplats har fortsatt att öka och vi lyckades för andra året i rad uppfylla barnomsorgsgarantin och erbjuda alla barn en plats i förskolan inom tre månader.

Stockholms skolor har kraftigt förbättrat sina prestationer under året och studieresultaten är i många fall de högsta någonsin. Det genomsnittliga meritvärdet i grundskolan ligger märkbart över snittet för riket och allt fler elever når målen i samtliga ämnen. Även betygsmedelvärdet i gymnasieskolan ökar.

Förra året fick Stockholm också en spetsutbildning på Globala gymnasiet beviljad.

Arbetet med att stärka incitamenten för tillväxt i Stockholms kulturliv har fortsatt under året. Kulturbonusen har stärkts, vilket på sikt kommer att leda till att det fria kulturlivet stärker sina egna intäkter, samtidigt som fonden för innovativ kultur har börjat förmedla stöd till nyskapande kulturprojekt. Under 2009 antogs även en ny barn- och ungdomskulturplan, som gör alla nämnder och bolag i staden ansvariga för arbetet med barnkultur. Samarbetet mellan kulturnämnden och utbildningsnämnden har också lett till att förutsättningarna för stadens skolor att ta del av kulturutbudet har förbättrats. Kulturnämndens medel om 4 mnkr i driftbudgeten för arbetet med den nya biblioteksstrukturen kommer att fördelas när behovet uppstår.

Under året beslutade kommunfullmäktige att bygga Stockholmsarenan i Globenområdet och därmed ta ytterligare ett avgörande steg i arbetet med att göra Stockholm till en evenemangsstad i världsklass. För att förbättra finansieringen av och verksamheten i stadens mindre idrottsanläggningar har idrottsnämnden inlett arbetet med att undersöka hur entreprenörer och föreningar kan utveckla näringsverksamheter inom anläggningarna. Förutsättningarna för stockholmarna att idrotta och motionera har förbättrats bland annat genom satsningar på utegym, skateparken i Högdalen och ett flertal konstgräsplaner.

Valfriheten och kvaliteten i omsorgen om äldre förstärktes kraftigt under 2009. Bland annat beslutades om införande av trygghetsboende för personer över 75 år. Trygghetsboende innebär ett icke-biståndsbedömt alternativ för människor som upplever otrygghet eller social isolering i sitt reguljära boende. Beslut har också fattats om att tillämpa den nya lagen om valfrihet inom äldreomsorgen för att stärka den enskildes valmöjligheter och samtidigt underlätta etablering av exempelvis ideella verksamheter.

Arbetet med att öka den fysiska tillgängligheten gick vidare under 2009 och fortgår med höga ambitioner under kommande år. Valfrihet infördes inom dagligverksamheter och boende för personer med funktionsnedsättning. Stadens jobbtorg har gjort särskilda insatser för att föra personer med psykosociala funktionsnedsättningar närmare arbetsmarknaden och egen försörjning.

Under året har vi lanserat ett antal nya e-tjänster som en del av det långsiktiga arbetet att successivt införa nya möjligheter för medborgarna att ta del av vår service via nätet. Det underlättar både för medborgarna och för staden, eftersom den nya tekniken innebär ökad tillgänglighet samtidigt som verksamheterna kan använda tekniken för att jobba smartare och frigöra resurser till kärnverksamhet. Jämför service är ett konkret exempel. Inför val av förskola, skola, äldreomsorg så tillhandahålls enkel information via stadens hemsida om

alla de alternativ som står till buds, inklusive resultat i brukarundersökningar. I ett Stockholm i världsklass gör vi det enkelt för våra invånare.

Årsredovisningen visar att staden har en ekonomi i balans. För första gången sedan stadsdelsnämnderna infördes 1997 har alla stadsdelsnämnder överskott. Även facknämnderna lämnar ett samlat överskott. Stadens finanser vilar på en mycket stabil och trygg grund. Rådande lågkonjunktur innebär att skatteintäkterna för 2010 år bedöms sjunka. Att samtliga stadsdelsnämnder hade en ekonomi i balans 2009 gör att förutsättningar är goda för att även klara ekonomin 2010.

År 2010 kommer minst sagt att vara lika fyllt av spännande händelser som 2009. Stockholm är Europas Miljöhuvudstad och i juni kommer världens blickar att vändas mot världens vackraste huvudstad, när H.K.H. Kronprinsessan Victoria och herr Daniel Westling gifter sig.

Som Europas miljöhuvudstad ska vi visa vad Stockholm är och står för, en stad som kombinerar urbana kvaliteter och tillväxt med målmedvetna satsningar på en god livsmiljö, en världsledande IT-region och med stor framtids-satsning på ett kluster för Life Science över gränsen mellan Solna och Stockholm.

I samband med Kronprinsessans bröllop den 19 juni kommer Love Stockholm 2010 att genomföras från nationaldagen den 6 juni fram till bröllopsdagen. Stockholm ska bli en välkomnande mötesplats där stockholmare och turister kan fira bröllopet tillsammans. Gator och torg kommer att fyllas med bland annat musik, konst, kultur, mat, mode, design och historia. Love Stockholm 2010 ska märkas i hela Stockholm – såväl i innerstaden som i ytterstaden.

Vi är stolta över att arbeta i en stad med så skickliga och kompetenta medarbetare och entreprenörer som Stockholm har. Det är tack vare deras målmedvetenhet och yrkesstolthet som vi har en bra kvalitet i våra verksamheter. Vi går vidare med arbetet för att uppnå Vision 2030 – ett Stockholm i världsklass – tillsammans.

Bilaga

1. Årsredovisning 2009 med uppföljning av budget för Stockholms stad
2. Uppföljning av budget 2009 och budgetjusteringar
3. Stadsledningskontorets synpunkter på nämndernas utfall 2009
4. Sammanfattande tabeller 2009
5. Återtagande av beviljade stimulansbidrag för för utbyggnad av särskilda boenden för äldre och för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning inklusive hemlösa

6. Större investeringsprojekt
7. Sammanställning av kommunfullmäktiges beslut om uppdrag under 2009
8. Nyckeltal
9. Delmålsavstämning Stockholms stads miljöprogram
10. Avstyrkta/tillstyrkta ombudgeteringar för 2010
11. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande:

1. att i huvudsak godkänna årsredovisningen
2. att avsättningen till infrastrukturella avgifter 1 462,5 mnkr avsätts till klimatsmarta infrastrukturinvesteringar
3. att i övrigt anföras

Årsredovisningen 2009 med uppföljning av budget för Stockholms stad visar i stort sett att de ekonomiska målen är uppfyllda och att Stockholms stad fortfarande har en stabil ekonomi och att verksamheterna håller sig inom budget. Samtidigt är det viktigt att konstatera att den stabila ekonomin under 2009 var beroende av ett högt ägaruttag från koncernbolaget på ca 980 mnkr. Detta är inte hållbart på längre sikt. De skattesänkningar som den moderatledda majoriteten har gjort under mandatperioden har gjort att stockholmarna visserligen har fått mer pengar att röra sig med men kvalitet och utbudet i servicen till stockholmarna har urholkats.

Att nämnderna i stort sett följer budget innebär inte att verksamheterna/servicen har den omfattning eller kvalitet som vore önskvärt för stockholmarna. Inom skolan och äldreomsorgen finns stora behov som idag inte blir tillfredställda. Främst skolan har åter fått uppleva nedskärningar under det gångna året. Det stora överskottet på förskoleverksamheten ger igen signaler om att resursfördelningssystemet bör ses över och att det borde göras en bedömning om nämnderna möjlighet till att överföra resurser till verksamheter som har stora otillfredsställda behov. Justeringar i de socioekonomiska faktorerna i fördelningssystemet bör göras. Det kan man se på stadsdelsnämndernas olika resultat samt de signaler som kommer från stadsdelsnämnderna där några har betydligt större behov att tillfredställa än andra.

Även om målstyrningen har blivit bättre så är det fortfarande behov av att utveckla detta för att kunna följa verksamheten på ett bra sätt. Flera mål är inte uppfyllda vi har valt att kommentera några av dessa nedan.

Ge familjehemmen grundutbildning

Att över 40 procent av alla nya familjehem inte fått någon grundutbildning är oacceptabelt. Ur barnets perspektiv är det angeläget att målet på 100 procent blir uppfyllt. Insatserna för familjehemsvården behöver följas upp bättre.

Barnens behov måste tillgodoses och insatserna göras utifrån ett barnperspektiv. Familjehemsföräldrar ska få handledning i hur de kan hantera relationen till barnets biologiska föräldrar, och formerna för handledningen behöver utvecklas. Den ska utgå från specialkunskap om de biologiska föräldrarnas speciella problematik och behov.

Det förebyggande stödet till familjer måste utvecklas. Staden ska erbjuda gruppverksamhet och vid behov enskilt stöd för alla barn till missbrukande eller psykiskt funktionshindrade föräldrar. Barn som hamnar i familjehem ska få tillgång till en egen, neutral, ombudsman som de kan vända sig till om de upplever missförhållanden. Ombudsmannen ska organiseras fristående från socialtjänst och skola och ska enbart se till barnets bästa.

Fler omsorgslägenheter behövs

Det behövs en kraftig utbyggnad av omsorgslägenheter (stöd och service till personer med funktionsnedsättning). Av målet på 100 nya omsorgslägenheter för vuxna i staden har det bara blivit ett 50-tal. Det ska finnas en mångfald av boendeformer för olika behov och psykiska eller fysiska funktionsnedsättningar. Samarbetet med handikapp- och brukarorganisationerna ska fortsätta, och utvecklas. Handikapprådets roll ska stärkas, de ska engageras tidigt och kunna påverka beslut och processer från början i planeringsstadiet. Vi är dessutom mycket kritiska till att den moderatstyrda majoriteten vill att stadsdelarna tar ut hyra för gemenskapsutrymmen i de så kallade LSS-bostäderna, dessa utrymmen är en del av insatserna och ska inte medföra merkostnader för den boende.

Valfriheten

Bara 47 procent av medborgarna vet var det finns information för att kunna göra sina val (inom förskola, skola, omsorg etc). Bara 55 procent upplever att de har valmöjligheter i de verksamheter där valfrihetssystem finns inom äldreomsorgen. Det är således endast 43 procent av omsorgstagarna som gjort ett aktivt val av hemtjänst. Lika liten (43 procent) är andelen som gjort ett aktivt val av vård- och omsorgsboende. På dessa punkter är det långt kvar till de uppsatta målen, och det krävs stora insatser för att öka kännedomen hos stockholmarna om vilka valmöjligheter de faktiskt har.

Kultur i stadsdelarna

Av bilaga 3:23 i årsredovisningen framgår att stadsdelsnämndernas överskott på kulturområdet är 32,8 miljoner kronor – det motsvarar hela 14,3 procent av nettobudgeten. Prognoseerna har redan tidigare pekat mot ett stort överskott, och man frågar sig varför de styrande inte gjort större satsningar på kulturen. Det behövs bland annat förbättrade villkor och lägre lokalhyror samt fler kultursamordnare, men också en

särskild satsning på de kulturaktiviteter som riktar sig till barn, särskilt i miljonprogrammets förorter.

KF:s mål ”Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö”

För att möjliggöra en förskola av hög kvalitet spelar barngruppernas storlek en central roll. Grupperna får aldrig bli så stora att de inkräktar på barnens möjlighet att bli sedda. Fortfarande växer barngrupperna i stadens förskolor. Endast 8 av 14 stadsdelar uppfyller målet om att småbarnsgrupperna inte ska ha fler än 14 barn. Miljöpartiet anser att gruppernas storlek bör begränsas till 12 barn i småbarnsgrupperna och 14 barn i de högre åldrarna.

Barnens fria tid är lika viktig som skoldagen. Idag är barngrupperna alldeles för stora - det kan gå mer än 50 barn på tre vuxna - vilket är förödande för arbetsron och möjligheten för personalen att se varje barn. Skolinspektörerna bekräftar bilden och konstaterar att ”i skolbarnsomsorgen har allt större barngrupper och lägre personaltätthet bidragit till en sämre pedagogisk verksamhet med mindre variation i innehåll och aktiviteter.” Den speciella kompetens som fritidspedagogerna och personalen inom skolbarnsomsorgen har måste uppvärderas och få större tyngd då skola och skolbarnsomsorg integreras. Även i skolbarnomsorgen ska ett medvetet arbete för att främja jämställdhet och motverka diskriminering, traditionella könsroller och heteronormativitet ske.

Utbildningsnämndens årsredovisning visar att endast 42% av eleverna i år 9 är nöjda med arbetsron i skolan. Det innebär att mer än hälften av Stockholms niondeklassare upplever sin skoldag som stökig. Samtidigt ökar skolket i Stockholms skolor. Den sammanlagda frånvaron rapporteras till 14,2%. Vissa skolor har närmare 50% frånvaro. Den politik för ordning och reda som majoriteten infört visar sig ineffektiv. Snarare behövs en förstärkt satsning på dialog, elevdemokrati och värdegrundsarbete.

Målet att 35% av sfi-eleverna ska bli godkända inom ett år är ett lågt ställt mål och dessutom ett trubbigt mått som inte säger något om kvalitén på undervisningen. Det viktiga är att så många som möjligt når en nivå i svenska som motsvarar nationella provet. Försöket med sfi-bonus har inte förbättrat undervisningen utan skapar tvärtom konflikter helt i onödan. Miljöpartiet vill motverka strukturell diskriminering och sårbarheter och istället skapa en sfi-verksamhet som ger bästa möjliga förutsättningar för en bra start i Sverige.

KF:s mål ”Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare ”

Detta mål behöver en del mer åtgärder innan vi anser att det helt är uppfyllt. Staden borde ha en högre ambition än 60 NMI (Nöjd Medarbetar Index)-poäng. Snittet 62 visar att man bör göra en analys för vad medarbetarna anser bör förbättras.

Det är positivt att sjukfrånvaron minskar i staden men fortfarande ligger Stockholm långt ned i kommunjämförelser. Den senaste rankingen gav Stockholm plats 250 med dubbelt så hög andel sjukfrånvarande som Gnosjö. Det visar att aktivt arbete ger resultat och att Stockholm bör intensifiera sina ansträngningar att minska sjukfrånvaron.

Årsredovisningen innehåller inte längre några skrivningar eller rubriker kring stadens jämställdhets- och mångfaldsarbete förutom att man anger att man har reviderat riktlinjerna i enlighet med den nya diskrimineringslagen. Detta får ses som symptomatiskt för stadens inaktiva hållning i jämställdhets- och mångfaldsfrågorna. Det är tydligt att en central funktion för lika rättigheter behövs för främjande och uppföljning av arbetet för lika rättigheter. Exempel på andra insatser är att uppmuntra blivande pappor att ta ut sin föräldraledighet och erbjuda småbarnsföräldrar möjlighet till distansarbete. Jämställd representation, arbetstidsförkortning och delat ledarskap är andra viktiga delar i jämställdhetsarbetet. I stadens jämställdhets- och mångfaldsplan behöver det också bli tydligare att ingen ska diskrimineras på grund av etnicitet, funktionshinder eller sexuell läggning samt vikten av att stadens personal ska utbildas i hbt-kompetens.

KF:s mål: En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

Det är intressant att läsa att klimatet har prioriterats och stått i fokus det gångna året.

Byggandet av Förbifart Stockholm och den politik för ökad bilism som den moderatledda majoriteten bedriver leder inte till minskade klimatutsläpp. Det gynnar inte heller klimatet att fortsätta att elda stockholmarnas matavfall istället för att utvinna biogas. Stockholms klimatutsläpp måste minska mer än med majoritetens politik.

För att få en hållbar livsmiljö krävs en offensiv politik, något som saknas i Stockholm idag. Vi måste ha tydliga och högt ställda mål och konkret politik som ger resultat.

Vi är mycket glada över att Stockholm fått utmärkelsen Europas miljö huvudstad. Det visar att den miljöpolitik som bedrivits i Stockholm under en längre tid har gett resultat och är uppmärksammat. Det är också positivt att miljöarbetet numera följs upp centralt i det integrerade ledningssystemet.

Ökad biogasproduktion

Biogasbristen i Stockholm är fortfarande stor. Biogasen kräver en utbyggnad av infrastrukturen och en storsatsning på omhändertagande av matavfall. Att i det sälja stadens fordonsgasbolag med tillhörande mark anser vi vara mycket olyckligt. Att staden idag samlar in 22% av matavfallet i stadens egna verksamheter är långt ifrån tillräckligt. I stort sett inget av detta omvandlas till biogas! Det är märkligt att majoriteten är nöjd med ett insamlingsmål på 35% av matavfallet från storkök och restauranger, när det nationella målet innebär omhändertagande av 35% av allt matavfall, d v s även från hushållen. Det är en enorm skillnad.

Vi vill passa på att påminna den moderatledda majoriteten om att det är nu, fram till år 2013 som vi har möjlighet (genom undantag i LOU-lagstiftningen) att låta vårt eget kommunala bolag omhänderta matavfallet UTAN upphandling.

Det är positivt att matavfalls- och biogasfrågan uppmärksammas alltmer och vår förhoppning är att även Stockholms styrande politiker snart ska inse att mycket behöver göras och att Stockholms stad har alla förutsättningar för att lyckas.

Hållbar användning av mark och vatten

Den moderatledda majoriteten driver en politik där skydd av värdefulla grönområden inte är viktigt. De områden som förra mandatperioden planerades blir naturreservat, förblir oskyddade. Detta är inte en ansvarsfull politik när antalet stockholmare och behovet av bostäder ökar, och trycket på våra grönområden blir allt hårdare. Vi vill också bygga många bostäder, men är noggranna var de byggs. Vi kommer noggrant att följa den utredning som pågår angående de värdefulla spridningsvägarna och buffertzonerna.

Det är intressant att läsa att kompensationen av värdefulla mark- och vattenområden fungerar tillfredsställande och att delmålet kommer att uppnås helt. Samtidigt vet vi att den kompensation som görs alltför ofta handlar om något helt annat. En dunge ädellövträd ersätts med en lekpark, vilket inte på något sätt kan anses likvärdigt. Om grönmärkskompensationen ska fungera krävs att marken ska kompenseras med likvärdiga ekologiska värden.

Målet om att Stockholm ska vara långsiktigt hållbart bedöms uppnås delvis. Endast 55% av den markyta om bebyggdes med bostäder under året var redan exploaterad, 45% var grön jungfruelig mark. Årsmålet är 80%. Detta visar att den stadsplanering som den moderatledda majoriteten står för, drabbar våra grönområden och indirekt alla de medborgare som vill vistas där. Stadens strategi för att bevara särskilt värdefulla mark- och vattenområden fungerar dåligt.

Luftkvalitet

Vi kan konstatera att antalet överskridanden av dygnsmedelvärden för luftkvalitet såväl när det gäller kvävedioxid som partiklar (PM 10) är betydligt fler än de uppställda målen. Dygnsmedelvärdet 60 mikrogram per kubikmeter för kvävedioxid överskreds 77 jämfört med målet som var 7 dygn. För partiklar PM10 överskreds dygnsmedelvärdet 50 mikrogram per kubikmeter 65 dygn jämfört med målet 35 dygn. Det är allvarligt att EU:s miljökvalitets-normer för luft inte uppnås överallt i Stockholm, normerna syftar till att skydda människors hälsa och miljön. Det måste vidtas kraftfulla åtgärder för att minska utsläppen och kvävedioxid och partiklar i Stockholm, dubbdäcksförbudet på Hornsgatan ska utvidgas till att gälla hela staden. Stadens fordon ska vara en förebild och det är därmed självklart att de körs med odubbade däck. Att ha målet att 50 procent av stadens fordon ska använda dubbade däck är inte att driva på utvecklingen.

Drivmedel

Andelen förnyelsebara drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon är för nämndernas verksamheter endast 51 procent mot målet på 85 procent. Antalet tankställen med förnyelsebara bränslen är 59 stycken jämfört med målet 70 stycken. Målen om förnybara bränslen har därmed inte uppnåtts. Bristen på biogas visar på majoritetens misslyckande.

KF:s mål: Bostadsbyggnadstakten ska vara hög

Att Stockholm behöver fler bostäder är nog alla överens om. Behovet är särskilt stort vad gäller små bostäder för unga och studenter.

Vi är dock bekymrade över att den moderatledda majoritetens byggiver går före precis allt annat, t o m den demokratiska planeringsprocessen. Istället menar vi att medborgarnas inflytande i planprocessen måste öka och staden i sin planering ska beakta synpunkter från stadsdelsnämnder, organisationer och allmänhet. Varje markanvisning och detaljplan ska föregås av en övergripande områdesplanering med samråd. Detta kan ske genom omvänd planprocess, vilket innebär att medborgarna redan vid ett tidigt skede får delta i planprocessen. Likaså ska staden aktivt efterfråga barns och ungdomars åsikter i fler planärenden, särskilt i ärenden som berör barns eller ungdomars boende- eller vistelsemiljöer.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Roger Mogert* (s) enligt följande.

Inledningsvis kan konstateras att med en socialdemokratisk budget hade målen och inriktningen för stadens verksamhet, och därmed också årsredovisningen, sett annorlunda ut.

Nedskärningarna på Stockholms förskolor och skolor har pågått under hela mandatperioden. Istället för att satsa på att minska grupperna i förskolan har många stadsdelar svårt att klara små barngrupper. Skolor i socioekonomiskt svaga delar av staden har fått hälften så stort procentuellt budgetpåslag som skolor i mer välbeställda områden. Personaltätheten i skolorna har minskat kontinuerligt under hela mandatperioden. Andelen elever som klarar gymnasiebehörigheten har sedan 2006 minskat i 41 grundskolor och snittet ligger fortfarande lägre än 2006 för de kommunala grundskolorna. Trots att behovet av utbildning för vuxna är stort har antalet platser på komvux har minskats med 45 procent under 2009.

Inom Fastighetsnämndens område har den borgerliga politiken bland annat resulterat i utförsäljningar utan konsekvensanalyser. Ett mycket stort antal fastigheter utanför kommungränserna har sålts av, ibland med tveksamma beslutsunderlag som i fallet Fituna. Vi menar att det är fullständigt absurt att kommunen avvecklar sitt ägande i befintliga, betalda fastigheter, säljer dem till underpris, bygger nya fastigheter till högre kostnader med högre hyror och/eller köper bostadsrätter för sin egen verksamhet.

Vi ser också att det fortfarande markanvisas till hyresrätter där det redan finns hyresrätter och till bostadsrätter där det finns bostadsrätter. Detta befrämjar inte integrationen i staden. Vi ser med oro på att markanvisningarna i allt större grad gör intrång i grön- och parkmark. Vi anser vidare att planeringen styrs för mycket av byggherrarna. Resultatet blir ofta att planeringen inte är sammanhängande. Målet att nå en hög bostadsbyggnadstakt blir svårt att fylla om nämnden inte börjar tillämpa en bättre områdesplanering.

För trafik- och renhållningsnämndens del ser vi att privatiseringar och låga politiska ambitioner från majoriteten i flera fall medfört att projekt skjutits upp eller fått låg kvalitet. Exempelvis är andelen rätt parkerade bilar bara drygt 60 % i Stockholm, en

över tiden räknat mycket låg siffra. Mängden biologiskt avfall som insamlas är också mycket låg. Projekt som bullerplank på Nynäsvägen och upprustning av Södertörnsleden skjuts upp. Arbetet med att skydda fornminnen nedprioriteras när den så kallade Fornminnesgruppen avskaffas.

På miljö- och hälsoskyddsnämndens område ser vi att den kraftigt minskade budgeten innebär en orimlig ambitionsminskning. Den moderatledda majoriteten lägger sig på en "lägsta nivå" i miljöarbetet. Genom att låta statlig lagstiftning i högre grad styra ambitionerna och att begränsa de egna insatserna till tillsyn och lagbunden verksamhet så driver man inte utvecklingen framåt utan följer efter istället. Vidare har personalomsättningen på vissa enheter varit mycket hög. Det innebär en stor påfrestning på den befintliga personalen. Vi ser bristen på kompetensutveckling inom organisationen vilket kan vara en bidragande orsak till personalomsättningen.

Äldreborgarrådet Ewa Samuelsson stoltserar med att ha tillfört dryga 250 miljoner kronor till äldreomsorgen under åren 2007-2009, men påslaget motsvarar inte ens inflation och löneökningar. Under åren 2007-2009 har det försvunnit närmare 1700 medarbetare ur stadens äldreomsorg. 670 har övergått till annan huvudman vid verksamhetsövergångar. Hela 900 vårdbiträden och annan omsorgspersonal har dock sagts upp, pensionerats eller på annat sätt lämnat äldreomsorgen utan att ersättas med nya krafter. I Socialstyrelsens äldreguide når följaktligen också Stockholm bottenbetyg.

Föga förvånande har det konsekvenser för brukarna. Antalet synpunkter och klagomål till Äldreombudsmannen har fördubblats sedan 2005. I stadens vård- och omsorgsboenden uppger endast 48 procent att de kan påverka sin vardag. Man upplever det som att både man själv och personalen förvandlas till "objekt" i hemtjänstapparaten. Värst drabbade är stadens särskilda boenden för demenssjuka. I ÄO:s årsrapporter har under flera år rapporterats om klagomål från anhöriga till äldre demenssjuka att dessa inte får sina "grundläggande behov" tillgodosedda. ÄO anger därför i sin senaste årsrapport att hon "ser det som mycket angeläget att beslut tas om lämplig bemanning."

Under den borgerliga majoriteten har avgifterna i Kulturskolan höjts avsevärt. I vissa verksamheter har avgifterna fördubblats. Detta har lett till att ett stort antal elever, särskilt i socioekonomiskt svaga områden, har lämnat Kulturskolan. Jämfört med 2006 är det närmare 18 000 färre deltagare i Kulturskolan 2009. Det folkpartistiska kulturborgarrådet säger sig vidare vilja satsa särskilt på biblioteken. Under hennes mandatperiod har hittills 41 bibliotekstjänster skurits ner.

Det rådande konjunkturläget har lett till ett ökat hjälpbehov bland stockholmarna. Men inom socialtjänsten sker istället kraftiga nedskärningar på verksamheten, var tionde tjänst på förvaltningen kommer att försvinna under 2010. Detta kommer att innebära ett betydligt försämrat stöd till arbetslösa, hemlösa, sökande av ekonomiskt bistånd och inte minst: utsatta barn.

Stadens personal har blivit färre år för år under mandatperioden. När inte resurserna i verksamheterna inte räcker till så tvingas man minska på personalen. Oavsett hur man räknar så har antalet hjälpande händer minskat. Majoriteten har inte heller lyckats nå sitt mål vad gäller de minskade sjukskrivningstalen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

1. Årsredovisning 2009 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns, *bilaga 1*.
2. Redovisade avsättningar om 1 480,7 mnkr godkänns.
3. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2009 godkänns med hänvisning till vad som anförs i *bilaga 7* till detta utlåtande.
4. Delmålsavstämning av Stockholms stads miljöprogram godkänns i enlighet med vad som anförs i *bilaga 9* till detta utlåtande.
5. Uppdrag till Skolfastigheter i Stockholm AB, rörande förvaltning av datakommunikationsutrustning, upphör i enlighet med vad som anförs i detta utlåtande.
6. Finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad inklusive däri angivna ramar för total extern upplåning samt intern utlåning och borgensteckning för bolagen fastställs, *bilaga 11*.
7. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att förbereda en organisation för genomförande av samhällsorientering till nyanlända från den 1 december 2010.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

1. Älvsjö stadsdelsnämnd medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 0,4 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2009 års budget, *bilaga 2*.
2. Utbildningsnämnden medges budgetjustering för minskade nettokostnader med 8,2 mnkr. Medlen återförs till *Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationer* i 2009 års budget, *bilaga 2*.
3. Tidigare beviljade stimulansbidrag om totalt 29,3 mnkr för utbyggnad av särskilda boenden för äldre och personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning, inklusive hemlösa, återtas, enligt *bilaga 5*.
4. Nämnderna medges ombudgetering till 2010 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 54,5 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2010 års budget, *bilaga 10*.
5. Nämnderna medges ombudgetering till 2010 för ökade utgifter inom investeringsplanen med 60,0 mnkr. Finansiering sker ur *Central me-*

delsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter i 2010 års budget, bilaga 10.

6. Stadsledningskontorets uppdrag att kontakta Sveriges Kommuner och Landsting i syfte att uppmana dem att initiera en kommungemensam diskussion kring hur skyddet för unga som drabbas av hedersrelaterat våld ska utvecklas, dnr 332-2675/2008, anses fullgjort med hänvisning till vad som anförs i detta utlåtande.
7. Kulturnämndens uppföljning av Stockholms stads öppna fritidsverksamhet 2008, dnr 328-2752/2009, godkänns med hänvisning till vad som anförs i detta utlåtande.
8. Stadsledningskontoret får i uppdrag att utreda behovet av habiliteringsverksamheten för barn och möjligheten att utöka antalet platser till hösten 2010. Möjligheter till samordning med andra verksamheter ska utredas.
9. Tillstånd söks hos Kammarkollegiet för ändring av ändamålsföreskrifterna för stiftelserna Ingrid Fischers idrottsfond, Erik G Svanbergs stipendiefond, Ebbe Sandströms stipendiefond samt Anny och Fritz Branders stipendiefond på så sätt att möjlighet ges att dela ut stipendier, premier respektive understöd till såväl manliga som kvinnliga elever.
10. Tillstånd söks hos Kammarkollegiet för ändring av ändamålsföreskrifterna för stiftelserna Ebbe Sandströms stipendiefond, Sten Vignrens stipendiestiftelse samt Anny och Fritz Branders stipendiefond på så sätt att möjlighet ges att dela ut stipendier till fler än en elev per år.

Stockholm den 14 april 2010

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Inger Stark* (v) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Delvis godkänna föredragande borgarråds förslag till beslut.
2. Redovisade avsättningar om 1 480,7 mnkr godkänns delvis.

3. Redovisade uppdrag godkänns delvis.
4. Delmålsavstämning av Stockholms stads miljöprogram godkänns delvis.
5. Därutöver vill vi framföra följande.
6. Därefter anförs följande:

Stockholm är en djupt segregerad stad, där klyftorna växer mellan de som tjänar och de som förlorar på högerpolitiken. Denna verklighet syns inte i kommunfullmäktiges årsredovisning som speglar den borgerliga majoritetens prioriteringar av privatiseringar och marknadstänkande före vår gemensamma välfärd och allmännyttan.

Medan finansborgarrådet solar sig i glansen av utmärkelser kämpar arbetslösa stockholmare för att pengarna ska räcka månaden ut. Nämndernas överskott skulle ha gjort större nytta i verksamheten för en välfärd i balans än som en anonym pluspost i årsredovisningen.

Privatiseringarna av stadens egendom försämrar allmänhetens insyn och arbetsvillkoren för tusentals anställda i förskolor, vård- och omsorgsboenden, assistansenheter och gruppbostäder runt om i staden. Pressen är stor på anställda som är kvar i stadens tjänst. De får allt svårare att hinna med sina arbetsuppgifter och återhämta sig. Tydliga samband syns mellan nedskärningar i förvaltningar och försämrad arbetsmiljö enligt medarbetarenkäten.

Arbetslösheten delar staden

Arbetslöshetsstatistiken talar ett mer verklighetsnära språk än årsredovisningen. I februari 2010 var 48 685 stockholmare arbetssökande, vilket motsvarar hela Farstas befolkning. Av dessa kunde 21 233 omgående ta ett arbete, vilket motsvarar ungefär alla som bor på Gärdet. Samtidigt var 9 022 var inskrivna i program med aktivitetsstöd, vilket motsvarar de boende i Hökarängen.

Mellan februari 2009 och februari 2010 har de arbetssökande ökat med 24 procent, de arbetslösa med 28 procent och personer i program med aktivitetsstöd har ökat med 93 procent. Arbetslösheten slår olika i staden. I Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta har arbetslösheten ökat med 50- 60 procent och högst andel arbetslösa finns i Rinkeby-Kista och Skärholmen.

Många arbetslösa blir kvar på jobbtorgen. Staden har inte haft en någon långsiktig arbetsmarknadspolitik. Man har misslyckats med att ta fram tillräckligt många praktikplatser, ungas möjligheter till en andra chans i vuxenutbildning är begränsade och personer långt från arbetsmarknaden får inte ens läsa in grundskolan med försörjningsstöd.

Kulturpolitiken delar staden.

Trösklarna till kulturen byggs allt högre genom höjda avgifter och nedlagd uppsökande verksamhet i Kulturskolan. Barn i familjer med sämre ekonomi stängs ute. Antalet elever i Kulturskolan har minskat med över 1000 på två år, vilket stämmer dåligt med årsredovisningens tal om prioritering av barns och ungdomars kulturupplevelser. Fortsatt nedläggning av lokaler och minskning av pedagoger oroar starkt.

Antalet öppethållandetimmar på biblioteken når inte målen, vilket inte är förvånande med tanke på minskad bemanning och omorganisationer som försämrar personalens arbetsmiljö. När personalen inte hinner med arbetsuppgifterna påverkas också låntagarna. Detta är allvarligt efter biblioteken tillhör de få kulturinstitutioner som finns i våra förorter.

Socialpolitiken delar staden

Den borgerliga prioriteringen att sätta driftsform och marknadskrafter före kvalitet och insyn har starkt präglat mandatperioden, vilket har lett till att centrala socialpolitiska frågor försumrats och att brukarnas inflytande och trygghet har försvagats. Äldreomsorgsinspektörernas rapport visar till exempel tydligt hur kontinuiteten för de äldre försvagats på grund av konkurrensutsättningen.

Många personer med funktionsnedsättningar väntar fortfarande på lägenhet i en gruppboende, vilket är oacceptabelt. Endast 55 av målet 100 omsorgslägenheter har tillkommit under året, vilket är en följd av en bristande politisk prioritering från den borgerliga majoritetens sida. 51 icke verkställda beslut enligt LSS och SoL är en stark indikator på de brister som finns.

Barnuppdraget inom socialtjänsten har inte lett till ökade resurser inom individ- och familjeomsorgen och endast 8,6 procent av kostnaderna används till förebyggande insatser. Inom den pengstyrda familjerådgivningen leder höjda avgifter till glesare och avbruten behandling. Kvinnofridsarbetet går på sparlåga och mäts inte ens med några indikatorer i årsredovisningen.

Vi konstaterar också att den hemlöshetspolitik som proklamerats av socialborgarrådet inte har lyckats ändra några grundläggande förhållanden. Visserligen bor något färre personer på härbärge och fler i andra boenden, men det stora flertalet hemlösa är fortfarande hänvisade till härbärgen. Det är allvarligt att 4,5 procent av de som bor på härbärgen inte är äldre än 25 år.

Stockholmarna som bor i en gruppboende har tvingats acceptera att deras hem har konkurrensutsatts, mot deras egen vilja. Personer med funktionsnedsättningar som valt kommunal personlig assistans riskerar att förlora assistenter som de har haft i många år, eftersom de anställda tvekar att gå över till privata utförare på grund av försämrade arbetsvillkor.

Privatiseringarna har genomförts under parollen valfrihet, men gäller inte rätten att välja kommunalt. Inte ens hälften av medborgarna vet var de ska få information för att välja. Att anse att införandet av valfrihet i vård- och omsorgsboende är avklarat när bara drygt hälften av de äldre upplever sig ha valmöjligheter visar att privatisering och inte valfrihet var viktigaste målet.

Utbildningspolitiken delar staden

Tendenserna till upplösning av det gemensamma skolsystemet är djupt oroande, eftersom möjligheten för samhället att styra skolan i allt högre grad lämnas över till marknadskrafterna. Insynen i skolans värld minskar för såväl föräldrar som elever och den

breda allmänheten när allt fler skolor drivs av företag, som inte omfattas av offentlighetsprincipen.

I årsredovisningen framhålls att skolor med tidigare låga resultat har haft en tydlig resultatförbättring, vilket är positivt men för att veta om skillnaden i kunskapsutveckling har utjämnats i staden krävs en jämförelse med utvecklingen i skolor med tidigare höga resultat.

En oroande uppgift är att andel behöriga till gymnasieskolans nationella program har sänkts från 89,3 till 89,1 procent mellan 2006 och 2009. Inte heller har skolket minskat enligt målsättningen.

Vi är kritiska till den borgerliga metoden att fördela resurser till skolorna, som har inneburit att de pengar som ska motverka kunskapssegregering inte används effektivt. Nu får elever som byter skola med sig extrapengarna oavsett om de behöver extra stöd eller inte. Precis som i kvalitetsredovisningen för grundskolorna konstaterar vi att det inte är några större förbättringar i de totala resultaten och att det krävs helt andra åtgärder för att få en bättre skola.

I förskolan nås inte målet för andel barngrupper med fler än 14 barn, vilket är extra allvarligt eftersom detta gäller de minsta barnen. Att målet inte är prioriterat är tydligt uttryckt i den nya förskoleplanen som tagit bort taket för barngruppernas storlek. Nästan hälften av stadsdelsnämnderna har avvikelser, och inte ens barnomsorgsgarantin uppnås fullt ut under 2009. De 44 mnkr som staden lagt ut på vårdnadsbidrag hade gjort större nytta i en utbyggd förskola.

Personalpolitiken delar staden

Staden är inte en attraktiv arbetsgivare för alla. Medarbetarna är de som skapar kvaliteten i verksamheten och många brinner för sitt arbete och trivs med arbetsuppgifter och arbetskamrater. Samtidigt blir många anställda övertaliga som en följd av privatiseringarna, som bara under det senaste året har lett till en minskning med 2 200 anställda.

Ett av de värsta exemplen på dålig personalpolitik är konkurrensutsättningen av Stadens historiska databas, vilket var en arbetsplats som inrättades för personer med arbetshandikapp. Genom upphandlingen förlorade ett antal personer med funktionsnedsättningar sina arbeten.

Medarbetarundersökningen visar stora skillnader mellan enheter, verksamheter, förvaltningar och bolag. Det framkommer också att den största ökningen av medarbetarindex finns hos bolagen, männen och cheferna. Arbetsbelastning är ett stort problem, vilket visar sig i de två senaste årens medarbetarundersökningar där arbetsbelastning har fått det lägsta betyget. Drygt var tionde medarbetare har även satt lågt betyg på möjligheten att diskutera öppet och fritt. Bara varannan medarbetare anser att arbetsplatsträffarna ger bra information och skapar delaktighet.

Förbifart Stockholm delar staden

Vi är positiva till utmärkelser i den mån de bidrar till att sätta press på ledande politiker och leder till konkreta åtgärder och ifrågasätter inte att Stockholms stad blivit ut-

nämnd till Europas miljö huvudstad. Stockholm har historiskt en låg miljöpåverkan med väl utbyggda nät av fjärrvärme och kollektivtrafik. Att staden får priset just 2010 när den borgerliga majoriteten planerar för stadens miljövidrigaste projekt någonsin, den 21 kilometer långa motorvägen Förbifart Stockholm, är dock mer förvånande.

Förbifart Stockholm kommer att leda till ökad trafik och ökade utsläpp, vilket omöjliggör att de nationella klimatmålen nås. Vägbygget kommer att leda till omfattande ingrepp i bevarandevärda naturområden och förstöra närmiljön för många stockholmare. Förbifart Stockholm öppnar upp för nya områden att exploatera vilket skapar en gles stad som är svår att försörja med bra kollektivtrafik. Förbifart Stockholm kommer att kosta över 27 miljarder kronor och kommer med föreslagen finansieringsmodell att binda upp intäkterna från trängselavgifterna i över 30 år. Pengar som vi vill använda till att bygga ut och förbättra kollektivtrafiken i hela Stockholms län. Vi motsätter oss alla avsättningar av stadens medel till Förbifart Stockholm.

Kollektivtrafik kan knyta ihop staden

Norra station är ett av stadens utvecklingsområden som riskerar att inte få en väl fungerande kollektivtrafik då finansiering saknas för den planerade tunnelbanan Odenplan - Norra station/Nya Karolinska. Nordvästra Kungsholmen och miljöprofilområdet Norra Djurgårdsstaden är två andra områden som får vänta på en spårvägslinje eftersom den borgerliga majoriteten prioriterar att börja bygga Spårväg City på Hamngatan i centrala staden och inte i någon av dess planerade ändstationer.

Remissrundan för förslaget till program för Söderort som precis avslutats visar med all tydlighet att för Söderorts utveckling är det fundamentalt med bättre tvärkommunikationer. Något som skulle kunna förverkligas genom Spårväg Syd men återigen så finns det inte ekonomiska medel avsatta från den borgerliga majoriteten. Däremot satsar den borgerliga majoriteten på framkomlighet men det är en ojämn satsning som riktar sig till bilister. Busschaufförer, cyklister och kollektivtrafikresenärer får fortsätta att trängas i busskörfält med parkerade bilar, på dubbelriktade livsfarliga cykelbanor och i överfulla tunnelbanevagnar. Även gångtrafikanter lever farligt när de måste dela gångbanor med cyklister.

Bostäder kan knyta ihop staden

Föredragande borgarråd skriver vidare att 15 000 bostäder har byggts under mandatperioden. Vi anser att byggnadstakten är för låg och har satt målet till 20 000 bostäder under mandatperioden varav majoriteten ska vara hyresätter. Den borgerliga majoritetens satsning på att tidigarelägga upprustning och energieffektivisering av stadens stora bestånd från miljonprogrammet är lovvärd men räcker inte på långa vägar. Under 2009 har stadens bostadsbolag genom Stimulans för Stockholm genomfört åtgärder för cirka 2 miljarder kronor. Cirka en tredjedel av åtgärderna är miljö- och energieffektiviseringar, medan nyproduktion och upprustning vardera står för cirka en fjärdedel. Övriga åtgärder avser bland annat satsningar på förbättrad trygghet och säkerhet.

Att 2 miljarder kronor inte räcker långt utan måste förstärkas med statliga medel framgår av SABO:s senaste rapport från november 2009. Där uppskattas kostnaderna

för fullständig upprustning med miljöanpassning och energieffektivisering till 12 000 kronor per kvadratmeter eller 925 000 kronor för en normalstor trerumslägenhet. Begränsad upprustning med stambyte, byte av kök, badrum, tak och fasader kostar 6 000 kronor per kvadratmeter eller 460 000 kronor för en trea och minimal upprustning där bara oacceptabla tekniska brister åtgärdas kostar 2 000 kronor per kvadratmeter eller 155 000 kronor för en trea.

Under 2009 påbörjade bostadsbolagen cirka 1 300 lägenheter. Sedan 2006 har de kommunala bostadsbolagen tillsammans påbörjat cirka 5 300 lägenheter. Inom ramen för Stimulans för Stockholm har bostadsbolagen utökat med ytterligare 1 000 lägenheter per år under 2009 till 2013. Totalt innehåller bostadsbolagens projektportföljer cirka 6 000 lägenheter. Samtidigt så har den borgerliga majoriteten sedan hösten 2006 sålt 17 000 lägenheter, varav ca 10 000 under 2009. Det är ett skrämmande underskott!

Privatisering delar staden

Volvo Ocean Race genomfördes med nära en miljon besökare. Den turistekonomiska effekten uppgick enligt bedömningar till 320 mnkr men kostade Stockholm Hamn AB och staden 37 miljoner kronor vilket troligtvis betyder att staden gick med förlust. Vidare har den borgerliga majoriteten sålt ut hamnen stuveriverksamhet till Logistik-entreprenader Sverige AB med minskat inflytande och rådighet som följd. Vi motsätter oss alla ideologiska utförsäljningar av stadens verksamheter och är djupt oroliga för stadens fortsatta hamnverksamhet.

Stockholm Vatten AB har färdigställt de nya vattenledningarna till både Nynäshamn och Strängnäs. Det betyder att vattenförsörjningen till båda dessa tätorter nu är tryggad. Samtidigt underhålls inte stadens vattennät regelbundet vilket leder till akuta vattenläckor. Något som redan visat sig när tjälen gått ur jorden efter den kalla vintern med vattenläckage som följd.

Vi motsätter oss försäljningen av stadens renodlade biogasbolag Stockholm Vatten Utveckling AB till Scandinavian Bogas Fuels International AB. Staden avhänder sig rådigheten och ansvaret över den fortsatta utvecklingen och framställningen av biogas, vilket är både ansvarslost och dumdrigt då det råder stor brist på biogas och användningen av fossila bränslen måste fasa ut.

Kommentarer om uppdragen

Även om vissa åtgärder vidtagits för att motverka hedersrelaterat våld/liv återstår mycket att göra. Vi behöver ett förstärkt arbete i miljöer där hedersrelaterade problem är vanliga. Förskola och skola behöver stå fria från alla former av religiös påverkan. Alla skolor behöver ha handlingsplaner för att uppmärksamma hedersrelaterat våld/liv. Det behövs attitydskapande arbete där barnkonventionen står i fokus. I en stad som är alltmer segregerad och där arbetslösheten är en klassmarkör riskerar vi att fundamentalistiska yttringar och konservativa värderingar ökar.

Uppföljningen av fritidsverksamheten visar utvecklingen men vore intressantare om den också visade fördelningen i olika delar av staden och ungdomarnas synpunkter.

När det gäller samhällsorienteringen för nyanlända anser vi att frågan bör behandlas i ett separat ärende. Vi kan inte se att det i årsredovisningen redovisas några skäl för en upphandling av verksamheten och ställer oss därför negativa till att utreda en konkurrensutsättning.

Kommentarer till delmålsavstämning av Stockholms stads miljöprogram

När det gäller delmålsavstämning av Stockholms stads miljöprogram så ser vi med oro på att 10 delmål bara uppfylls delvis och 1 delmål inte uppfylls alls.

Delmålet *Staden ska verka för att utsläppen från trafiken minskar* bedöms uppnås delvis. Trots att utsläppen av kvävedioxid och växthusgaser minskat per fordon på grund av en renare fordonspark så har de totala utsläppen inte minskat eftersom trafikmängden ökat. För partiklar PM10, vars främsta källa är vägslitage från dubbdäck, noteras en liten minskning av utsläppen, knappt märkbar på de uppmätta halterna.

Dubbdäckanvändningen har minskat nämnvärt under senare år. Åtgärder som trängselskatt har hjälpt till att förbättra måluppfyllelsen genom minskade utsläpp i staden. Dubbdäckförbudet på Hornsgatan kommer eventuellt, om det följs, att leda till minskade utsläpp av partiklar. Beslutade åtgärder bedöms dock inte vara tillräckliga för att luften i staden ska klara miljökvalitetsnormerna till 2011.

Stockholms stad har tidigare framfört att det i första hand är ett statligt ansvar att komma till rätta med överskridande av miljökvalitetsnormer och menar att staden vidtagit åtgärder på alla punkter enligt regeringens åtgärdsprogram. Vi anser att detta är häpnadsväckande och helt absurt. Om Stockholm återkommande bryter mot EU's utsläppsdirektiv och nationella miljökvalitetsnormer måste något göras. Staden måste ta ansvar för trafikgenererade utsläpp. Vi föreslår indexerade och differentierade trängselavgifter, och dubbdäcksförbud inom hela zonen där trängselavgifter tas ut idag. Vidare så vill vi utöka zonen för trängselavgift till att även omfatta Essingeleden. En trafiksäkerhetsundersökning får visa om dubbdäcksförbudet kan utökas till Essingeleden.

Vidare ifrågasätter vi bedömningen att delmålet *Staden ska verka för att andelen personer som åker kollektivt, cyklar och går ökar* kommer att uppnås helt. Den långa kalla vintern med obefintlig eller otillräcklig snöröjning på stadens cykelbanor och helstopp i kollektivtrafiken kan inte ha uppmuntrat stockholmarna att cykla eller resa kollektivt. De satsningar i kollektivtrafiken som nämns ligger långt fram i tiden och får ingen effekt, just nu och några cykelsatsningar finns inte redovisade.

Vi är oroliga över delmålet *Staden ska verka för att andelen miljöfordon och andelen förnybart bränsle ökar* då staden har sålt ut biogasbolaget Stockholm Vatten Utveckling AB och det i dagsläget råder stor brist på biogas.

Delmålet *Staden ska verka för att trafikbullret utomhus minskar* bedöms att ej uppnås. Uppmätta bullernivåer utomhus är oförändrade under perioden. För att nå målet behövs fler åtgärder som exempelvis tyst asfalt, minskad trafik eller minskad använd-

ning av dubbdäck. Vi vill omgående se en konkret handlingsplan och åtgärder för att komma till rätta med bullerproblematiken.

Delmålet Andelen ekologiska livsmedel som staden köper in är minst 15 procent.

Vi vill öka andelen ekologiska livsmedel som köps in till 70 % år 2014.

Delmålet Under perioden ska två bostadsprojekt miljöprofileras. Vi vill att ett miljöprogram tas fram för Norra Djurgårdsstaden innan arbetet går vidare. Spårväg City är en viktig del i det nya områdets kollektivtrafik och måste planeras in från början.

Delmålet Energianvändningen i stadens egna byggnader och anläggningar minskar med 10 procent bedöms kunna delvis uppnås. Den samlade bedömningen är att insamlade data inte visar att energi- användningen har minskat under perioden 2006 till 2008. Vi ser mycket allvarligt på detta och vill se kraftfulla åtgärder för att minska energianvändningen i stadens byggnader.

Delmålet Särskilt värdefulla mark- och vattenområden ska bevaras bedöms uppnås delvis. Hansta, Igelbäckens kulturresevat och Sätmaskogen kommer att påverkas av byggandet av Förbifart Stockholm, vilket är något som vi starkt motsätter oss.

Vi vill omgående ge följande områden ett varaktigt skydd med naturreservat:

Årstaskogen och Årsta holmar

Rågsveds friområde och Högdalstopparna

Kyrkhamn - Lövsta

Norra Djurgården

Södra Djurgården

Älvsjöskogen

Fagersjöskogen

Lillsjön

Vi ifrågasätter att delmålet *Exploatering av värdefulla mark- och vattenområden kompenseras* uppnås helt då grönkompensation oftast innebär åtgärder som upprustning av närliggande gångväg och inte en reell grönkompensation.

Särskilt uttalande gjordes av *Carin Jämtin, Tomas Rudin, Roger Mogert* och *Teres Lindberg* (alla s) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I detta ärende redovisas stadens bokslut och budgetutfall med analys av nämndernas verksamhetsberättelser. Årsredovisning 2009 utgör underlag till stadens officiella redovisning över stadens verksamhet. Stockholms stads årsredovisning omfattar bokslutet för kommunkoncernen Stockholms stad samt uppföljningen av kommunfullmäktiges mål för staden. Årsredovisningen 2009 ska efter beslut av kommunfullmäktige tryckas. Den tryckta årsredovisningen kommer även att innehålla allmän information om staden, vilket detta ärende inte omfattar.

Uppföljningen av budget 2009 innehåller uppföljning av stadens budget för nämnderna, årets budgetjusteringar, ombudgetering till 2010 samt överföring av resultatenheternas resultat till 2010 m.m.

BEREDNING

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.